

SANKO Üniversitesi Tıp Fakültesinde COVID-19 Pandemi Döneminde Tıp Eğitimi Süreci

Medical Education at SANKO University Faculty of Medicine During the COVID-19 Pandemic

Demet Ari Yılmaz* (ORCID: 0000-0001-8795-543X)

Pınar Günel Karadeniz* (ORCID: 0000-0003-3768-2351)

Ayşen Bayram* (ORCID: 0000-0001-8232-628X)

Salih Murat Akkin* (ORCID: 000-0002-5073-1077)

* SANKO Üniversitesi Tıp Fakültesi, GaziAntep, Türkiye.

Sorumlu Yazar: Pınar Günel Karadeniz, E-Posta: gunelpinar@yahoo.com

Özet

COVID-19 pandemi süreci geçtiğimiz yarıyıld tıp eğitimi açısından hızlı bir şekilde yeniden planlamayı gerektirmiştir. Uzaktan öğretimde görevlendirilen komisyon ve çalışma gruplarının planlamasıyla; ilk üç sınıfın müfredatında bulunan bütün teorik dersler uzaktan öğretim yoluyla verilmiş, uygulama derslerinin teorik altyapısı, “uygulama tartışmaları” başlığıyla modifiye tersyüz eğitim (flipped learning) yöntemiyle çevrimiçi yürütülmüştür. Dördüncü ve 5. sınıf stajlarına ait teorik dersler de çevrimiçi yürütülmüş, uygulamalı dersler yüz yüze eğitimin başlayacağı döneme bırakılmıştır. İntörner gönüllü olarak eğitimlerine devam etmiştir. Pandemiye yönelik özel bir oryantasyon eğitimi düzenlenmiştir. COVID-19’un yönetim becerisinin kazandırılması amacıyla intörnerlere seçmeli stajlarında göreve (task) dayalı öğrenme yöntemi uygulanmıştır. İntörnerler ayrıca, planlamalarında bulunan sosyal sorumluluk projesi yükümlülüklerini COVID-19 pandemisiyle ilgili hazırladıkları bir çalışmayla yerine getirmiştir. Yeni akademik yılda her sınıfa özgü program kazanımları göz önünde bulundurularak yapılan eğitim planlaması yürürlüğe konmuştur. Bu yazıda SANKO Üniversitesi Tıp Fakültesi olarak pandemi sürecinde eğitimle ilgili planlama ve uygulamalarımızı sunmayı amaçladık.

Anahtar sözcükler:

COVID-19, Pandemi dönemine özel tıp eğitimi, Uzaktan eğitim

Keywords:

COVID-19, Medical education specific to pandemic period, Distance learning

Gönderilme Tarihi
Submitted: 15.09.2020
Kabul Tarihi
Accepted: 30.11.2020

Abstract:

The COVID-19 pandemic has been a process that requires rapid rescheduling in terms of medical education over the last semester. With the planning of commissions and working groups assigned in distance learning; all the theoretical courses in the curriculum of the first three classes were taught online, and the theoretical background of the practice courses was carried out online with the modified flipped learning method under the title of "practice discussions". The theoretical courses of fourth and fifth internships were also conducted online, while the applied courses were left to the period when face-to-face training will begin. Interns continued their education voluntarily. A special orientation training was organized for the pandemic. In order to gain management skills of COVID-19, task-based learning method was applied to interns in their elective internships. Interns also fulfilled their social responsibility

Künye.: Ari Yılmaz D, Karadeniz PG, Bayram A, Akkin SM. SANKO Üniversitesi Tıp Fakültesinde COVID-19 Pandemi Döneminde Tıp Eğitimi Süreci. Tıp Eğitimi Dnyası. 2021;20(60-1): 78-82

project obligations with a study they prepared regarding the COVID-19 pandemic. In the new academic year, the education planning made by considering the learning outcomes specific to each class has been put into effect. In this article, we aimed to present our planning and practices regarding education during the pandemic process as SANKO University Faculty of Medicine.

Giriş

COVID-19 pandemi süreci geçtiğimiz yarıyıldan tıp eğitimi açısından hızlı bir şekilde yeniden planlamayı gerektirmiştir (1). SANKO Üniversitesi Tıp Fakültesinde, 16.03.2020 tarihi itibarıyla yüz yüze eğitime ara verilerek uzaktan öğretim için hazırlıklar başlatılmıştır. Eğitim ve Müfredat Komisyonu, Dekanlık tarafından uzaktan öğretimde görevlendirilen komisyon ve çalışma gruplarıyla birlikte çevrimiçi verilecek derslerin yöntemlerini ve içeriğini planlamış, bunlar eğitimde görev alan öğretim elemanlarıyla toplantılar yapılarak görüşülmüş, ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin öğretim elemanları ve öğrencilerin görüş ve önerileri değerlendirilmiştir. Periyodik aralıklarla öğrencilere duyurular yapılmıştır. Dekanlık tarafından her sınıf için ayrı hazırlanan; Ruh Sağlığı ve Hastalıkları ile Tıp Eğitimi Anabilim Dallarının katılımıyla, öğrencilerde oluşan özellikle eğitim ve sınavlar konusundaki kaygıları gidermeye yönelik interaktif telekonferans programları yürütülmüştür (2).

Tüm sınıflarda teorik dersler, 06.04.2020 tarihinde kaldığı yerden, Microsoft Teams platformu üzerinden uzaktan öğretim yoluyla vermeye başlanmıştır. Bu derslerin içerikleri ve kayıtları öğrencilerin farklı zamanlarda erişimine açık olacak şekilde sisteme yüklenmiştir. Nisan 2020’de yürütülen çevrimiçi derslerin %96’sı senkron gerçekleşmiştir. Çevrimiçi derslerle ilgili kurallar öğretim üyeleri ve öğrencilere duyurulmuştur. Ders Kurulu programlarında yer alan uygulamaların teorik

altyapısı, daha sonraki olası yüz yüze eğitime zemin oluşturması amacıyla, “uygulama tartışmaları” adı altında senkron çevrimiçi modifiye tersyüz eğitim (flipped learning) yöntemiyle yürütülmüştür. Önceden sisteme yüklenmiş dijital materyalin izlenmesi ve öğrencilerin hazırladığı sorularla derse katılmaları, sorular üzerinden interaktif şekilde uygulama tartışmalarının yürütülmesi sağlanmıştır (3,4). YÖK kararları, Tıp Dekanlar Konseyi ve TEPEAD önerileri doğrultusunda pandemi gereği tüm uygulama derslerinin bir sonraki akademik yılın müfredatında, program kazanımlarının korunacağı şekilde telafisi planlanmış ve Fakülte Kurulu tarafından karar altına alınmıştır.

İlk üç sınıf ders kurulları için sınavlar öğrenci bilgi sistemi üzerinden çevrimiçi yapılmıştır. Ara sınavlar, çevrimiçi çoktan seçmeli yazılı sınav ve dönem ödevi olarak uygulanmıştır. Dönem ödevi için öğrencilere farklı konu başlıkları verilmiş, standartlar bir kılavuz eşliğinde duyurulmuş, öğretim elemanlarının değerlendirmelerinin de bu standartlar üzerinden yapılması sağlanmıştır. Final/bütünleme sınavları, yarısı çoktan seçmeli yarısı boşluk doldurmalı sorular olmak üzere çevrimiçi yazılı sınav olarak yapılmıştır.

Dördüncü ve 5. sınıf stajlarının eksik teorik/uygulama derslerinin ne şekilde yapılacağı Dekanlık, komisyon ve ders/staj sorumlusu öğretim elemanları tarafından değerlendirilmiştir. Bu sınıfların stajlarına ait teorik dersler ve 4. sınıf seçmeli proje dersleri uzaktan öğretime alınarak yürütülmüştür. Öğrencilerimizin saptanmış program kazanımları dikkate alınarak klinik uygulamalar yüz yüze eğitimin başlayacağı döneme bırakılmış, ancak programa ek çevrimiçi olgu tartışmaları ve paneller yerleştirilerek uygulamalara zemin olabilecek önemli konular irdelenmiştir.

Dördüncü sınıf final/bütünleme sınavları, ilgili

anabilim dallarının verdiği kararlar doğrultusunda, çevrimiçi yazılı veya çevrimiçi sözlü sınav; 5. sınıf final/bütünleme sınavları çoktan seçmeli ve/veya boşluk doldurmalı sorulardan oluşan çevrimiçi yazılı sınav şeklinde yapılmıştır.

İntörnlerin tamamı, üç haftalık zorunlu aranın ardından gönüllü olarak intörnlük uygulamalarına başlamıştır. İl dışında bulunan intörnlere şehirlerarası seyahat kısıtlamasından dolayı izin alabilmeleri için görev yazısı gönderilmiştir. İntörnler, eğitime ara verilen tarihte devam etmekte oldukları Kadın Hastalıkları ve Doğum, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları, Halk Sağlığı ve Aile Hekimliği stajlarını, rutin hasta sayı ve çeşitliliğinin azalması nedeniyle gerekli kazanımları elde edebilmeleri için kaldıkları yerden daha sonraki bir tarihte tamamlamaları koşuluyla, öncelikle program gereği henüz almamış oldukları Acil Tıp stajını almıştır. Stajın başlangıç gününde Koordinatörlük, Acil Tıp ve Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalları tarafından COVID-19 pandemisi özel oryantasyon eğitimi düzenlenmiştir. Bu eğitimde; COVID-19 pandemisinde hasta yönetimi, kişisel koruyucu ekipmanların kullanımı, enfeksiyon kontrol kuralları konuları irdelenmiş, intörnlerin oryantasyon eğitimi ve pandemi dönemiyle ilgili düşüncelerini sorgulayan bir anket uygulanmıştır. Anket sonuçlarına göre intörnlerin, pandemi döneminde alacakları stajlarla ilgili olarak belli bir düzeyde endişe yaşadıkları ancak bunun yanında kendilerini sorumluluk sahibi hissettikleri ve kendilerine güvendikleri görülmüştür. Acil Tıp stajı süresince intörnlere, gerekli kişisel koruyucu ekipmanlar eksiksiz olarak sağlanarak uygun eğitim ortamlarında hedeflenen yeterliklere ulaşılmaya çalışılmıştır. Acil Tıp stajının sonunda, oryantasyon eğitimi sonrasında yapılan anket tekrar uygulanmıştır. İntörnlerin, stajın başlangıcındaki endişelerinde oldukça azalma

olduğu ve kendilerine daha fazla güvendikleri sonucu elde edilmiştir.

İntörnler Acil Tıp stajını COVID-19 dışı olguların yönetildiği bölümde tamamladıktan sonra, zorunlu aranın getirdiği üç haftalık kayıp telafi etmek üzere Fakülte Kurulunun aldığı seçmeli staj süresinin bir proje ödeviyle birlikte koşullu kısaltılması kararı çerçevesinde bir haftalık seçmeli stajını almış ve COVID-19 pandemisiyle ilgili bir proje hazırlamıştır. Erişkinlerin eğitim ortamının bir parçası olarak öğrendiklerinde edinilen bilgilerin daha kalıcı olduğu fikrinden yola çıkarak (1) yine Acil Tıp'ta aldıkları bu stajda, göreve (task) dayalı öğrenme yöntemiyle olası/kesin COVID-19 olgusunun yönetim becerisinin kazandırılması amaçlanmıştır (5). İntörnler, geribildirimlerinde bu öğrenme yöntemiyle COVID-19'a yönelik hasta yönetimi becerilerini geliştirdiklerini ve bu konuda kendilerine olan güvenin arttığını belirtmiştir. Eksik kalan Kadın-Doğum, Psikiyatri, Halk Sağlığı ve Aile Hekimliği stajlarını da hedeflenen yeterliklere ulaşarak ve bu zorlu süreci herhangi bir sağlık problemi yaşamadan tamamlayıp mezun olmuşlardır. Halk Sağlığı stajı için Gaziantep Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı ile bilgi ve fikir alışverişinde bulunularak planlamalar konusunda karşılıklı olarak katkı elde edilmiştir. Gaziantep Halk Sağlığı Hizmetleri Başkanlığından intörnlerin aile sağlığı merkezlerinde yaptığı stajlarda oldukça uyumlu ve başarılı olduklarına dair geri bildirim alınmıştır.

Pandemi sürecinde program bileşenleri ve kazanımlarıyla ilgili zorunlu değişiklikler yapıldığı için, Fakültemizin teklifi ile Üniversite Senatosunun aldığı karar doğrultusunda mezuniyet başarı sıralaması ve başarı bursu sıralamasında 2019-2020 döneminde sadece güz yarıyılı başarı notları değerlendirmeye alınmıştır. Bu zor süreçte, öğrenci temsilcisi ve öğrencilerimizle telefon aracılığıyla ya da özel

açılan WhatsApp hattı üzerinden sürekli iletişim sağlanmıştır.

2020-2021 döneminde Tıp Fakültesine yeni başlayacak birinci sınıf öğrencileri için özel bir oryantasyon programı düzenlenmesi, teorik kurul derslerinin; katılım zorunluluğu olmaksızın, pandemi koşulları dikkate alınarak, uygun mekanlarda, seyreltilmiş grup yöntemiyle yüz yüze yapılması ve/veya eşzamanlı çevrimiçi izlenebilecek şekilde yürütülmesi, uygulama derslerinin uygun koşullar oluştuğunda yapılması kararlaştırılmıştır.

İkinci ve 3. sınıf öğrencileri güz yarıyılında, öğretim programlarında yer alan tüm teorik dersleri sadece uzaktan öğretimle alacak, uygulama dersleri pandeminin seyri dikkate alınarak belirlenecek uygun zamanlarda, seyreltilmiş gruplar halinde yüz yüze yapılacaktır.

Dördüncü sınıf stajlarının bu akademik yıla özgü olarak seçmeli staj süresinden iki haftalık kısaltma yapılarak 40 haftada, 5. sınıf stajlarının benzer koşullarla 39 haftada tamamlanması; teorik derslerin 5. sınıfta sadece uzaktan öğretimle verilmesi ve klinik uygulamaların pandemi koşullarının elverişli olduğu en erken dönemde yüz yüze yapılmaya başlanması; 4. sınıfta teorik derslerin, katılım zorunluluğu olmaksızın, pandemi koşulları dikkate alınarak, seyreltilmiş gruplar halinde yüz yüze ve/veya eşzamanlı çevrimiçi verilmesi, klinik uygulamaların COVID-19 oryantasyon eğitimiyle başlayacak şekilde seyreltilmiş gruplar halinde yüz yüze yapılması kararlaştırılmıştır.

2020-2021 güz yarıyılında zorunlu derslerin ölçme-değerlendirme süreçlerinin (ödev, proje vb.) çeşitlendirilmesi, ancak tüm yazılı ve sözlü sınavların uygun önlemlerle seyreltilmiş gruplarla sadece yüz yüze yapılması ve koşullar elvermediği sürece yapılmış planlamaların gereğinde ertelenmesi kararı alınmıştır.

İntörmler, bu yıl 43 hafta sürecek uygulama

eğitilerine oryantasyon eğitimi sonrası 31.08.2020'de başlamıştır. İntörnlük döneminin ilk üç haftası; pandemi koşulları sebebiyle yerine getirilememiş 5. sınıf klinik uygulamalarının telafi edildiği rotasyonel bir programla devam etmektedir. Bu sürenin; eksik 5. sınıf seçmeli staj sürelerine ve intörnlük dönemi seçmeli staj süresine sayılması, bu stajların yükümlülüğünün ek iş yükü verilerek tamamlanması kararlaştırılmıştır. Telafi eğitiminin başarı gereklerini yerine getiren öğrenciler 21.09.2020 itibarıyla kalan uygulamalarına devam edecektir.

Sonuç

2019-2020 bahar yarıyılında planlanmış tıp eğitimi duraklatan COVID-19 pandemisinde; SANKO Üniversitesi Tıp Fakültesi uzaktan öğretim yoluyla verilen teorik derslerin yanı sıra YÖK kararları, Tıp Dekanlar Konseyi ve TEPDAD önerileri dikkate alınarak program kazanımlarının korunması amacıyla uygulamalarının bir sonraki dönemde telafi edileceği programlar planlanmış, bunların bir bölümü 2020-2021 döneminde uygulanmaya başlamıştır. Pandemi seyrine göre bu hedeflerin gerçekleşmesi için ilgili kurulların aldığı esnek çerçeve kararları yürürlüğe konmuştur. Bu süreçte program kazanımlarının korunması en dikkat ettiğimiz ve üzerinde hassasiyetle durduğumuz konu olmuştur. Ayrıca intörn ve stajyer doktorların sağlık çalışanları ekibinin bir bileşeni olarak, pandemiyle mücadele ortamında tüm önlemlere özen göstererek yer almasının; gerçek deneyimler sunması ve kendilerine olan güveni artırması açısından önemli olduğunu düşünmekteyiz.

Kaynaklar

1. Aslan D, Sayek İ. We Need to Rethink on Medical Education for Pandemic Preparedness: Lessons Learnt From COVID-19. Balkan Med J. 2020; 37:178-9.

2. Rajab MH, Gazal AM, Alkattan K. Challenges to Online Medical Education During the COVID-19 Pandemic. *Cureus*. 2020; 12(7): e8966. DOI 10.7759/cureus.8966.
3. Williams DE. The Future of Medical Education: Flipping the Classroom and Education Technology. *Ochsner Journal*. 2016; 16:14-15.
4. Chowdhury TA, Khan H, Druce MR, Drake WM, Rajakariar R, Thuraisingham R, Dobbie H, Parvanta L, Chinegwundoh F, Almushatat A, Warrens A, Alstead EM. Flipped learning: Turning medical education upside down. *Future Healthcare Journal*. 2019; 6(3):192-195.
5. Harden RM, Laidlaw JM, Ker JS, Mitchell HE. WEE Medical Education Guide No. 7. Task-based learning: an educational strategy for undergraduate, postgraduate and continuing medical education, (Part 1-2). *Medical Teacher*. 1996; 18(1-2).